

TELEGRAFUL ROMÂN.

Apare Martia, Joia și Sâmbata

ABONAMENTUL

Pentru Sibiu pe an 14 C., 6 luni 7 C., 3 luni 3 C. 50 fl.
Pentru monarhie pe an 16 C., 6 luni 8 C., 3 luni 4 C.
Pentru străinătate pe an 24 C., 6 luni 12 C., 3 luni 6 C.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei arhidiecezane Sibiu, strada Măcelarilor 34
Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegraful Român”, strada Măcelarilor Nr. 34.
Epistolele nefranțate se refuză. Articolele nepublicate nu se înapoiază.

INSERTIUNILE:

Pentru odată 14 fl., — de două ori 24 fl., — de trei ori 30 fl. rându cu litere garmond

Politică tradițională.

IV.

A venit anul 1872, în care aveau să se facă noile alegeri pentru dieta din Pesta. Pentru cea din Pesta, bine înțeles, ear' nu pentru cea transilvană, din Sibiu, visată de mulți dintră aceia, cari cu trei ani mai înainte își dăseră votul pentru politica de pasivitate în conferința națională de la Mercurea.

George Barițiu, părintele politicii de pasivitate, își spusese cuvântul la începutul anului, în colónele ziarului „Gazeta Transilvaniei” din Brașov. Zicea (în numărul prim al numitului ziar), că „în epoca de față nu aștept pentru națiunea mea nici cel mai mic rezultat favorabil de la acea specie de activitate, care ni se recomandă din altă parte. (Bine înțeles, această altă parte era Șaguna și ziarul nostru!) Eu adevărat nu cred în posibilitatea unei apropieri sincere și durabile a Ungurilor, către Români...”

Iată bazele politicii de pasivitate. Neîncrederea în Unguri! Activistii ziceau însă și zic așa: tocmai din acest motiv trebuie să ne apropiem unii de alții, Români și Unguri, pentru ca delăturând punctele de neînțelegere, să prindem încredere unii față de alții. Și fiindcă noi suntem cei mai slabi, Români, nouă ni se cuvine să facem primul pas de apropiere, intrând în parlament.

Discuția asupra direcției politice ce ar trebui să o iee Români ardeleni cu ocaziunea alegerilor dietale, cari aveau să se facă abia pe la mijlocul anului, se începuse deci de astădată din vreme, la începutul anului. Ba chiar și mai înainte. În 22 Decembrie anul premergător votase adevărat inteligența română din cercul Rășnovului o rezoluțiune, de cuprinsul, că: „după ce pasivitatea n'a adus fructele dorite, ci a adus numai confuziune, din care alții au tras foloșele, se declară de necesară acceptarea politicii de activitate din partea tuturor Românilor ardeleni, și se invită comitetul național de la anul 1863 să iee conducerea politică în mână...”

Pusă deci chestia în discuție, ziarul nostru era dator să și spună și el cuvântul. A luat la analizare nouă, în o serie de articole, pasivitatea politică a altor popore, pe cari pasivistii nostri le citau totdeauna drept exemple vrednice de imitat, și apoi pasivitatea așa cum a fost ea executată din partea Românilor ardeleni în ciclul dietal trecut, pentru a veni la concluziunea, că imitațiunea a fost foarte greșită, a fost curată caricatură, ear' rezultatele câștigate au fost tocmai contrare de la cele visate și așteptate.

Zicea atunci ziarul nostru (în numărul 14 din anul 1872), că „daunele provenite din acea apucătură precipitată sunt atât de enorme, atât de a-fund tăietóre în viața națională și materială a Românilor, în cât nici generațiunea ce va urma după noi nu va fi în stare a le repara pe deplin; ear' întru cât totuși vre-o reparare va fi cu putință, această numai așa se va pute face, dacă curând ne vom întorce acolo, de unde s'a făcut primul pas greșit...”

Adevărat pleda ziarul nostru pentru reasumarea concluziunilor votate la Mercurea și pentru schimbarea politicii de pasivitate în politică de activitate, pentru-ca pe teren legal, cu arme legale, să căutăm a câștiga pe seama poporului român poziția politică ce i-se cuvine în patria sa.

În deosebi a combătut cu succes și cu efect ziarul nostru (numărul 15) cel mai puternic motiv al pasivistilor, „Autonomia Ardélului”, care împedea, ziceau ei, pe Români ardeleni să intre în dieta din Pesta, pentru-că pentru ei nu pôte exista de cât o dietă ardelenă.

S'a provocat ziarul nostru la logica faptelor care a aruncat la o parte toate drepturile istorice și toate legile scrise pe pergamente gróse. Și s'a provocat la cuvintele rostite din partea lui George Barițiu, părintele pasivității, în congresul național din anul 1863, ținut în Sibiu, când zicea așa: „Ca om al păcii, ca unul cu familie numărósă, ca unul din Ardél, propun, ca noi pentru uniunea cu Ungaria să nu ne mai sfărâmăm capul, ci să o lăsăm în voia împăratului, și să rugăm pe M. Sa, ca pe noi, pe cât se pôte, să ne lase la o parte și să nu ne mai amestece la aceea...”

Logica faptelor, — conclusea ziarul nostru, — a cerut, ca așa să se întâmple: împăratul să facă uniunea, fără întrebarea Românilor ardeleni. Se pôte face acum faptul nefăcut? Pentru-că se pôte, că uniunea a fost luată ca chestie internațională, prin urmare e încuviințată din partea diplomației, cu care noi nu putem lua și purta lupta. Ori apoi, dacă e chestiune internă, ea a fost rezolvată așa cum cerea Barițiu, din voia împăratului, cu care asemenea nu ne putem lua la cêrtă ori la luptă. Vorba deci nu mai pôte fi acum de cât numai de o autonomie óre-care, necesară pentru asigurarea existenței naționalității române din Ardél (era înțeleasă autonomia comunală și municipală), ear' a reclama această autonomie, această garanță pentru viitorul poporului român din Ardél, e o datorință care nu pôte fi împlinită de pe perinile moi și comode ale pasivității, ci numai intrând în lupte energice, intrând în parlamentul țerii, unde se pot reclama astfel de garanții.

Așa rezona ziarul nostru.

Autonomia Ardélului nu putea fi reclamată de cât numai pe bazele unui drept istoric; și pe aceste baze se puseseră și pasivistii nostri. Dar' acest drept istoric cuprindea óre în sine ceva drepturi pentru națiunea română din Ardél? Chiar din contră. Despoiarea poporului român din acest colț de țară de toate drepturile cetățenești era strîns legată de această vechiă autonomie a Ardélului! Atunci: care autonomie cereau pasivistii să ni-se dea, pentru-ca noi, Români ardeleni, să putem fi mulțumiți? Cea de la anul 1863/4, când dieta Ardélului a fost convocată pe baza unei legi electorale care a făcut posibilă reprezentarea elementului românesc în dietă în proporție cuvenită și corespunzătoare forțelor sale intelectuale și numerice!

S'a trecut însă cu vederea, că preste această autonomie corónă a tras o dungă grósă în 20 Iunie 1867, când

prin rescript prealalt a pus „în afară de valóre toate conclusele dietei din Sibiu, convocată pe 1 Iulie 1863 și prorogată prin rescriptul din 1 Septembrie 1865”.

A fost o dispoziție unilaterală, — se va zice. Bine! Dar' convocarea dietei de la Sibiu ce alta a fost, de cât tot așa ceva? Dacă corónă a avut dreptul să facă una, a putut să facă și cealaltă.

Logica faptelor împlinite trebuia să fie primită deci așa cum ni-s'a prezentat, pentru-că luptă în contra ei nu se putea purta.

Iată de ce, și iată cum ziarul nostru din capul locului a fost pentru sistarea luptei politice pe tema autonomiei, știind bine că acesta e o dorință nerealisabilă.

Regele Angliei a plecat ieri, Joi, la orele 10 de la Viena spre casă. A fost petrecut la gară de Domnitoriul nostru. Înainte de despărțire monarhii s'au îmbrățișat și sărutat. Regele Edward s'a urcat apoi în tren, s'a pus la feréstă, de unde a făcut semne de adio monarhului nostru.

Moștenitorul de tron în Banat. Eri, Jo, dimineața la orele 6 a sosit moștenitorul de tron, Archiducele Francis Ferdinand, la Lipova, pentru a lua parte la manevrele cele mari de tómnă. La gara din Radna a fost primit de comitele-suprem, vicecomitele, etc. și de o imensă lume de ómeni. Alteța Sa regală a răspuns ungurește la alocuția comitelui-suprem, multă nind pentru buna primire, a plecat apoi mai departe cu trenul vicinal la Alios, unde n'a fost primire oficiósă. De la gara din Alios Alteța Sa regală a plecat călare de-adreptul pe câmpul de manevre. Notăm că la aceste manevre regatul român e reprezentat, ca óspe, prin dd. general Năsturel, colonel N. Costantinescu și major Christescu, cari au plecat de la București la Lipova Mercuri (2 Septembrie).

Criza. Maiestatea Sa Regele a sosit aseră (Joi) la Budapesta, și astăzi nu va primi pe nimeni în audiență, ear' mâine, Sâmbătă, afară de demisionatul ministru-president Héderváry va mai primi pe acela pe care 'i va înșăreina cu formarea noului cabinet. Că acesta cine e, nu știe încă nimeni.

Mobilizare. Unele foi din capitală aduc știrea, că în cercurile înalte militare de la Viena se lucră la planul de mobilizare a trei corpuri de armată, cari ar avé misiunea să dea României mână de ajutoriu la sufocarea răscolei din Macedonia, care ia dimensiuni tot mai mari.

Presa străină despre România. Sub titlul: *România, Austro Ungaria și Rusia*, marele ziar german *National Zeitung* publică un lung articol privitor la România. După ce arată marea bucurie ce a cuprins întreaga țară prin nașterea principelui Nicolae — un nou vlăstar spre întărirea dinastiei române — acest ziar relevă marile merite ale regelui Carol întru înălțarea statului român modern, care e respectat de toate marile state civilizate și e un element de ordine în Orient. Vorbește apoi despre bunele relațiuni ce s'au stabilit între România și puternicele state vecine: Austro-Ungaria și Rusia. În chestia balcanică, ziarul german arată că România nu e de loc amestecată direct în conflictele dintre Bulgaria și Turcia.

„Aprópe?... Departe?...”

S'a întâmplat că la instalarea P. S. Sale domnului episcop Dr. D. Radu, ținută în 16 August în Oradea-mare, biserica gr.-ort. română, care 'i are vicariul seu episcopesc în Oradea-mare, n'a fost invitată și n'a fost reprezentată, pe când biserica romano-catolică a fost pofțită și reprezentată la instalare.

Acésta incorectitudine (să 'i zicem așa) care pôte să fi fost numai urmarea unei greșeli, dar' pôte să fi fost și un lucru din adins pus la cale, a dat ansă unei foi românești să combată acest act de desconsiderare față de biserica, după rit, *soră*, care precum în trecut, așa și în vitoriu, în raporturi de bună-înțelegere dorește să trăiescă cu frații de un sânge, aparținători bisericei care a sêrbat instalarea.

Chestia a fost deci ventilată în publicitate și credem că lumea va fi luat notă despre cele întâmplate, și va fi croit judecata, și 'i va fi căutat de trebă.

Nu așa însă dl Dr. Fl. St., care nu pôte admite odată cu capul că greșelă s'ar fi făcut, ori act de necuviință la instalarea din Oradea-mare. Într'un număr mai recent al aceleiași foi românești dsa vine adevărat și vrea să dovedească corectitatea procedurii, și să arate, că biserica gr.-ort. română nu putea fi invitată la instalarea din întrebare, ci numai biserica rom.-catolică, fiindcă uniții de această stau mai *aprópe*, ear' nu de biserica gr.-ort.

Dar' să 'i ascultăm curioasă argumentare. Iată ce zice:

„Instalările au de comun caracter curat bisericesc și e invitată biserica de aceeași principii. De care biserică stăm noi uniții mai *aprópe*? Ori-cât de dureros sună această pentru frații neuniți, trebuie să mărturisesc, că — de biserica Romei! Căci religiuinea nu e de a se confunda cu naționalitatea. Religiunea e împreunarea *spirituală* a ómenilor. *Sufletul* (îmbrăcat în trup) e al religiunii și scopul final e fericirea *sufletului*; până ce al naționalității e *trupul* (provădut cu suflet), ear' scopul final al naționalității e fericirea *trupescă* a omului. — În virtutea împreunării *sufletești* și pe baza unității dogmatice noi uniții nu numai că stăm mai *aprópe* de biserica romano-catolică, ci una suntem cu ea sub același cap vêdut, Vicarul lui Christos pe pământ, Pontificul Roman, *ramuri* din aceeași trupină, *surori* de la aceeași mamă...”

Ce idei, și ce principii! Lăsăm însă, ca lumea nepreocupată, neunită și unită, să judece singură asupra lor, ear' noi ne folosim de ocaziune, pentru a comunica celor stăpâniți de astfel de vederi, celor din generația de astăzi, o interesantă reminiscență din trecut, din care va vedé și dl Dr. Fl. St. cum bătrânii erau de alte vederi, aveau alte idei, și propagau alte principii.

La anul 1866, preste vară, fericitul metropolit Șulufiu se afla la băile din E'őpatak la cură. În stațiunea această balneară nu se afla de cât o biserică gr.-ort. română, și una romano-catolică magiară. Metropolitul Șulufiu mergea consecvent, în fie-care zi, la biserica gr.-ort. română pentru a-și sêvêrși rugăciunile. Șovinismului magiar, care grassa și pe atunci, nu 'i plăcea însă lucrul acesta, și foile din Cluș au început atacul pe tema această. Metropolitul a încredințat pe secretariul său să dea un răspuns gazetelor, de cuprinsul, că de aceea merge la biserica gr.-ort. română, fiindcă *îi este mai aprópe*. Acest „mai aprópe” a fost înțeles însă și din partea foilor magiare din Cluș așa cum îl înțelege astăzi dl Dr. Fl. St.; și făcând ele constatarea, că nu mai *aprópe* (de locuința metropolitului), ci chiar

de patru-ori mai departe de cât biserica romano-catolică magiară și biserica gr.-ort. română, la care umblă metropolitul uniților, au început de nou să atace pentru acest act de „tradare”. Metropolitul Șulufiu a pus acum pe secretariul să răspundă în numele său, că „sufletește îi este mai aproape biserica gr.-ort. română, fiindcă e românească și în ea se face serviciul dumnezeesc în limba sa maternă, în limba sa națională”. Foile magiare n'au mai scris apoi nimic.

Așa judeca Metropolitul Șulufiu! Și dl Dr. Fl. St. va admite, că acest metropolit a fost un mare metropolit, și ca Român, și ca cap al bisericii sale. Dar' a fost Român întâiu, apoi Archiereu al bisericii gr.-cat. române; pe când în lumea de astăzi omenii sunt uniți întâiu, apoi Români. Despart sufletul de trup, și zic că numai trupul le este românesc, sufletul — unit!...

Și pentru-ca dl Dr. Fl. St. și cei de o părere cu dsa se nu credă că cele espuse mai sus sunt numai product al fantasiei, — ne provocăm la mărturia venerabilului domn Iosif Sterca Șulufiu, vice-presidentul „Asociațiunii”, care ni-le-a comunicat, nu ca unit, ci ca Român, și Român nu numai cu trupul, cum e dl Dr. Fl. St., ci și cu sufletul, cum era metropolitul Șulufiu.

Chestiuni școlare.

Avis pentru anul viitoriu.

De la direcțiunea școlii comerciale superioare gr. or. române din Brașov primim spre publicare următoarele:

Anul școlar 1903/1904 se va începe la 1 Septembrie v. 1903. Inscrierile se fac de 1 Septembrie în zilele de 1, 2 și 3, Septembrie v. Examenul supletorii și de emendare se vor ține în 1 și 2 Septembrie v. Cei ce vor întârzia atât de la acest examen, cât și de la inscriere, pot fi admiși numai dacă vor dovedi cu certificate demne de credință cauza întârzierii. Examenul de privatisti se vor ține în 3 Septembrie v. Aceștia au însă a se însușia în persoană la direcțiune cel mult până la 1 Septembrie v. Privatistii au a plăti taxele pe un an școlar cu 74 corone și taxa de examen de 80 corone deja la însușierea pentru examen.

În clasa primă pot fi primiți numai acei elevi, cari au absolvat cu succes și pot produce atestat de trecere de pe clasa IV. gimnasială, reală sau civilă, de la o școală publică. La inscriere se cere atestat școlar și atestat de botez.

Taxa de primire e 8 corone, didactrul 60 corone și alte taxe 6 corone și trebuiesc plătite la inscriere cel puțin jumătate, ear' până în Februarie restul. Elevii cari nu 'și vor achita la timp taxele, vor fi opriți de la cercetarea cursurilor.

Elevii de confesiuni străine plătesc didactru dublu. Fie-care elev va mai plăti pe sêma fondului de pensiune al profesorilor încă o taxă de 10 cor. Fie-care elev e dator a avé

la începutul anului școlar toate cărțile și recuizitele necesare nouă și în bună stare, deore-ce legile școlare opresc traficul de cărți și recuizite și folosirea de cărți vechi și necorespunzătoare. Cărțile vor purta viza institutului alături cu numele elevului.

Chipul și uniforma proprie a școlii comerciale se recomandă a se procura deja în prima lună de școală și se impune în mod obligator tuturor elevilor din școala comercială. Forma și colorea se pot afla de la direcțiune. Pentru ori-ce informațiuni mai detaliate părinții și tutorii școlarilor se se adreseze la direcțiune de la care părinții și cei interesați pot căpeta atât instrucțiunea pentru gazde cât și legile disciplinare și conspectul cărților folosite în această școală.

Direcțiunea.

Anunț școlar.

De la direcțiunea gimnasiului nostru român gr.-or. primim spre publicare următoarele:

Anul școlar 1903—1904 la gimnasiul nostru român gr. or. din Brad se va începe cu 1 Sept. st. v. Inscrierile și esamenul de emendare se vor face din 1—5 Septembrie.

Tinerii cari doresc a fi primiți în cl. I gimnasială sau și în clasele normale, sunt dator a se prezenta la dir. gimnasială, însoțiți de părinții sau tutorii lor și proveșți cu estrase de botez și cu atestatele școlare ale semestrului ultim, eventual și cu certificat de revaccinare.

În cl. I gimn. se primesc numai acei elevi, cari au împlinit etatea de 9 ani, dar' nu sunt mai bătrâni de 12 ani.

În privința primirii sau neprimirii celor mai bătrâni de 12 ani, decide conferința corpului profesoral.

Elevii din școlile populare se vor supune unui examen și se vor primi după pregătirea lor, pe cl. III. s'au a IV. normală, eventual chiar și în I. gimnasială.

Didactrul la gimnasiu e: pentru cei din tractele gr. or. și gr. cat. ale Bradului și Hălmeagului — ca fundatore — la an 16 cor., ear' cei din alte tracte și străinii solvesc la an 24 corone.

Pentru bibliotecă solvesc toți elevii la an 2 cor., ear' la fondul elevilor morboși 1 cor.

În cl. III normală nu e didactru, în cl. IV norm. 4 cor. la an.

Elevii săraci, însă diligenți și cu purtare morală bună, se scutesc de didactru, sau se împartășesc de alte ajutoare sau beneficii, din modestele isvóre de cari dispune institutul nostru cultural.

Didactrul se solvește de-odată ori în două rate, la începutul și la mijlocul anului școlar.

Fără știrea și consensul direcțiunii, elevilor nu le este permis a ocupa cuartir.

Brad, 16 August 1903.

Direcțiunea gimnasială:
Georgiu Părău.

De la Asociațiune.

Concurs.

Conform § ului 17 lit. b) din statutele Asociațiunii și în urma deciziunii speciale a adunării generale din est-an pentru ocuparea postului de prim-secretariu al Asociațiunii, devenit vacant prin abdicare, se publică concurs cu următoarele condiții:

1. Prim-secretariul, ale cărui agende sunt prevădute în § 28 din statute, va trebui să fie cunoscut ca bărbat de litere ori apoi să aibă calificare academică.

2. Nu pôte ocupa și altă funcțiune.

3. Va beneficia de salariu anual în sumă de 2400 cor., ce se va licuida în rate lunare anticipate, și de relut de cuartir în sumă de 800 cor., ce se va licuida în rate trilonare anticipate.

Reflecții au să 'și înainteze documentele subsemnatului comitet (Sibiu, str. morii nr. 8) până la 31 Decembre 1903.

Sibiu, din ședința de la 29 August 1903 a comitetului central al Asociațiunii.

Iosif Sterca Șulufiu

Dr. Beu
secretariu II.

Monografia

capelei gr. ort. rom. de la penitențiarul reg. ung. regn. din Gherla.

(Urmare).

III. Pastorisirea arestaților afară de biserică și învățământul școlar.

1. Am zis mai sus, că pentru îndreptarea robilor muribunzi îndărjiți în răutățile lor și pentru mângăierea celor desnădăjduți se cere multă iscusință și zel apostolic din partea preotului; dar' tot acesta se pôte zice preste tot și pentru îndreptarea morală a tuturor făcătorilor de rele căduți la astfel de pedepse grele, pentru-ca să pôte fi redați societății ca omeni ridicați eară la demnitatea de mai nainte; deci pe cât este de rău pămentul în care trebuie să lucreze preoții de la astfel de institute, pe atât este și de frumósă chiamarea lor. Ei nu bôle trupești trecătoare au să vindec., ci bôle sufletești mortale, cari dacă nu sunt vindecate în această viață, produc peirea cea vecinică; ei trebuie să desptepe suflete din mörte la viață, în sufletele întunecate trebuie să aprindă lumina credinței, în inimile împetrite focul iubirii, și în omul desnădăjduit sentimentul nădejdi, ear' voința aplicată și dedată la păcat să o îndrepte numai spre împlinirea poruncilor lui Dumnezeu și să o abată de la calea răului, care produce întră omeni atăta stricăciune și în viața acestă și în cea viitoare. Și dacă i-a succés această, fie și numai la unii, întră astfel de împrejurări pôte fi mulțamit, și pôte să se bucure ca și păstoriul care și-a aflat oia cea pierdută, și ca și părintele al cărui fiu rătașit s'a reîntors cu pocăință la casa părintescă de la care s'a fost depărtat.

2. Înainte de a trece la tractarea obiectului din titlu, trebuie să anticip următoarele: Fie-care rob îndată ce a fost adus în institut este introdus pe basa naționalului și a sentimentului în matricula generală și condus înaintea medicului pentru a i-se constata starea

sanitară, apoi înaintea directorului pentru a fi făcut atent la greutatea stării disciplinare domestice la care este acum supus. După această aceleași acte se transpun preotului spre studiere și luare de notițe pentru matricula dînsului, apoi după-ce a convenit de câteva ori cu el și prin conversare cu el și-a format oarecare opinie despre gradul decădînței lui morale și probabilitatea îndreptării, mai luându-se în considerare, că mai fost'a pedepsit ori ba; dacă da: atunci de câte-ori; nu cumva a recădut în crimele de mai nainte; este minorenan ori maiorean; pentru mai multe crime este pedepsit acum ori numai pentru una, și toate de un felu, ori de mai multe feluri; în contra averii ori persoanei; cu premeditare ori împins și de împrejurări și de statul altora; avuța complii ori ba; întru cât își recunoște crima: de tot ori numai în parte, ori o negă cu totul; ce motive l'au împins la săvârșirea ei: beție, lene, miserie, societate rea, seduceri, corumperi, iritare vehementă momentană, cîrtă, sfadă, mînie de mai demult, răsunare, certe familiare, jalusie, sensualism corupt, decădînță morală mare, educațiune neglijată, pilde rele în casa părintescă ori în mediul social în care a crescut, preocupățiuni, aplicare mare spre rău, mînie etc., și în fine ce cunoștințe religioase are, — zic, luând toate acestea în considerare, îi face o scurtă caracterizare morală, și cu o exprimare asupra împrejurării întru cât este speranță să se îndrepteze în institut, o supune consiliului de casă, care o stabilește definitiv și împarte pe respectivul în clasa corespunzătoare clasificățiunii lui morale.

Astfel de clase pentru clasificățiunea morală a robilor sunt patru, și anume: în clasa IV se pun recidivii în crimele lor de mai nainte de aceeași categorie, arătându-se, că sunt minoreni ori maioreni (sub ori preste 24 ani de etate) și că în ce felu de crime sunt recidivi: în contra persoanei ori în contra averii? În clasa III se pun cei nepedepsiți până acum și cei pedepsiți pentru una ori mai multe crime de același fel sau pentru una ori mai multe crime de alt felu, însă în ambe casurile pentru crime deosebite de cele pentru cari sunt închiși acum — încolo și acestia se clasifică după minorenitate și maiorenitate și după felul ori preponderanța crimelor după-cum au fost îndreptate în contra persoanei ori în contra averii. Cei recidivi în institut sunt supraveghiați îndoit. Din clasele acestea, pe lângă purtare bună și după expirarea unei părți hotărîte din pedepsă, se fac înaintări în clasa II și apoi în I, despre ce se va vorbi la alt loc, ear' cei căduți în pedepse disciplinare domestice după înaintarea lor în clasa II respective I se depun în clasa lor originară IV ori III. Înaintările acestea în clasa II respective I au de scop a desptepta în prizonieri sentimentul de ambițiune nobilă și de emulațiune în diligența la lucru și în purtarea morală bună, ear' quasi recompensă li-se fac ore cari favoruri permitându-le a 'și folosi în parte anumită din modestul lor câștig din prinosore pentru ajutorarea părinților, soților, copiilor, fraților și surorilor, spre scopuri umanitare în cas de calamități publice,

FOIȘORĂ

Găcitorile populare.

De G. Coșbuc.

Spiritul și puterea de a pătrunde a poporului, nu se pôte studia mai cu înlesnire nici într'un gen de literatură populară, ca în găcitorile.

În fondul ei, ori-și-care găcitorile este o definițiune a unui lucru, de aceea unei găcitori i-se cere, pe lângă spirit și ingeniositate, o logică strînsă. Nu toate găcitorile, câte circulă prin popor, sunt de aceeași valoare; multe nu numai că n'au valoare, dar' n'au nici măcar un rost de a esista și sunt absurdități. Vom vedé mai târziu de ce.

Altele însă într'adevăr sunt scăpărări geniale pline de spirit și de fantzie și dau o puternică dovadă de echilibrul puterilor intelectuale ale creatorului lor.

Asupra originii găcitorilor nu se pôte spune nimic hotărît. Cei mai mulți dintră cercetătorii folklorului cred că și găcitoria, ca și basmele, descântecile, colindele etc., își are originea în cultul religios al poporului

primitive, deci au origine mitică. Într'adevăr și astăzi multe găcitori ale nămurilor și chiar și la noi, își tradéză originea mitică atât prin fondul cât și prin forma lor. Dovedit este că poezia populară și poezia religioasă stau într'un raport direct la poporele cari sunt încă pe treptele inferioare ale dezvoltării culturale, că adevă, pe cât e mai dezvoltat și mai complicat cultul religios, cu atât e dezvoltată mai mult poezia în toate genurile ei (basme, descantece, tradițiuni, imn religioși) și prin urmare găcitoria, ca parte integrantă a poeziei populare își are și ea originea în mit și cult. (La felul acesta de găcitori ne vom opri mai târziu).

E greu lucru și pôte și zadarnic, să cauți găcitorile originale ale unui popor, adevă, acele ce s'ar fi creat de un anumit popor și într'o anumită vreme. Găcitorile sunt un bun comun al tuturor poporilor și multe dintră ele sunt foarte vechi, fie că au origine comună, fie că s'au transmis de la popor la popor. Tradițiunile grecești spun, că Sfînșul punea o găcitorie tuturor trecătorilor: „Cine umblă dimină pe patru picioare, la amiază pe două și s'era pe trei” și numai Edip a fost în stare s'o deslege. Această găcitorie a omului circulă și astăzi la felurite popore și are o vechime de vre-o trei mii de ani.

Despre Omer se spune, că a murit de ciudă și de necaz, că n'a putut să deslege o găcitorie.

Astăzi găcitorile și-au pierdut însemnătatea lor și au ajuns simple întrebări al căror scop e mai ales să producă ilaritate. Fără îndoială ele pentru poporul de la țară și astăzi sunt cea mai inteligentă petrecere, pentru că deslegarea lor cere spirit și putere de observațiune sau „bătaie de cap” cum zice țărânul. Dar' găcitorile în anticitate și până în evul mediu, au avut o deosebită însemnătate și au jucat un rol important, nu numai în religiune și filosofie, dar' chiar și în viața socială și politică a poporului. Multe chestiuni politice, întră două popore, s'au aplanat nu prin sabie, ci prin găcitori, prin puterea minții.

Lupta cu întrebări și cu răspunsuri, cu găcitori, a fost în vechime foarte frecventă în tot felul de împrejurări ale vieții.

Ori-ce motiv de cîrtă da prilej unei lupte intelectuale și astfel cei-ce se certau își căutau dreptatea prin puterile minții nu printr'ale fierului. Lupta această avea tot aceeași valoare ca și lupta cu armele, cel biruit își pierdea ori libertatea, ori averea, ori

chiar și viața, după cum erau condițiunile luptei. Dacă de exemplu doi se luptau pe viață și mörte, ei își puneau găcitorile și 'și dădeau răspunsurile în fața poporului. Cel-ce biruia avea dreptul să ucidă pe cel biruit, ear' acesta își pleca el singur capul ca să i-l taie biruitorul. E probabil, că felul acesta de luptă, adevă duelul intelectual, este forma cea mai vechiă a duelului, mai ales că motivul cel mai obicinuit al luptei era ofensa.

Cam de felul acesta este și găcitoria lui Samson despre care vorbește biblia în Cartea Judecătorilor. Samson află în coșul unui leu pe care 'l ucisese el mai înainte, un roi de albine și faguri. Ajungînd la Filistenii — cu cari Judeii trăiau în cîrtă — Samson propune acestora o găcitorie: *Din cel ce mîncă a ieșit mîncare și din cel puternic a ieșit dulcică.* Samson se gîndea la leu și la fagure. Dacă Filistenii îi vor deslega găcitoria, în timp de 7 zile, Samson le va da 30 de cămăși și 30 de haine de schimb; ear' dacă nu, se 'i dee Filistenii lui Samson aceleași lucruri. Filistenii n'au putut găci de cât cu ajutorul nevestei lui Samson, care și-a amăgit bărbatul să 'i spună găcitoria.

(Va urma).

NOUȚĂȚI

pentru rebonificarea benevolă a daunelor făcute prin crimele săvârșite de ei, spre procurarea de articole de curățenie, pentru procurarea de unelte de lucru pe când se vor elibera, și spre procurare de cărți morale și instructive, spre procurare de recușite de scris și timbre pentru trimiterea francată a epistolelor lor, spre cumpărare de victuale și la lună 1/2 litră de vin, tot așa și la ziua nașterii Maiestății Sale și la ziua regelui Sf. Ștefan. Cei neînvinși încă și cei recidivi se bucură de favorul procurării de victuale în mod mai restrâns.

Trecând acum la tractarea obiectului din titlu, observ că pastorisarea afară de biserică se începe cu prisoierii închiși în chilii separate, apoi se continuă în biserică (despre ce s'a vorbit deja), în salele de lucru, în spital, în chilii disciplinare, în școli, în cancelarie și ține neîntrerupt până la eliberarea ori morții prisoierului.

În cele următoare — având în vedere și puținile îndigări din regulamentul de casă — voi arăta modul: cum purced eu la împlinirea acestei misiuni grele, împreună de multe ori cu pericolul vieții și la împlinirea căreia se recer nu numai multe cunoștințe pastorale teoretice, ci și multă cunoștință de oameni și mai pe sus de toate o paclintă de fer, blândetă împreună cu energie fofelăptă și un zel apostolic ferbinte și desvoit până la sacrificarea de sine.

3. În privința prisoierilor aduși de curând și închiși în chilii separate, după premergerea celor espuse mai sus, m'am nisuit mai întâi la fa-care a i căștiga încrederea — însă fără a mă dimita la confidențialități derogătoare, ceea-ce nici este permis, nici consult — și apoi a i da instrucțiunile morale necesare după cunoștințele lui religio-nare, după facultățile lui intelectuale și după trebuințele lui morale personale. Spre scopul acesta înainte de toate l'am întrebat cu de-amăruntul despre relațiile lui personale, familiare și sociale, despre rolul și legăturile ce le-a avut în societate și familie, despre ocupațiunile lui, despre aptitudinile și aplicările lui corporale și spirituale, despre scaderile lui corporale, spirituale și morale, despre cunoștințele lui religio-nare, profesionale și școlare, despre educațiunea lui în familie și mediul social în care a trăit, despre starea lui materială, despre cercetarea biserice și împărțirea cu sfințele taine, și despre alte împrejurări din viața lui, — dar mai pe larg m'am estins la eruarea motivelor și împrejurărilor ce l'au împins la săvârșirea crimei pentru care este închis.

(Va urma). Gavril Hango
presbiter ortod. rom.

Revista esternă

Revoluția din Macedonia. Situația în Macedonia înainteză cu pași repezi spre configurațiune balcanică generală, care poate să aibă urmări de epocală însemnată nu numai pentru statele balcanice, ci chiar și pentru cele învecinate cu ele și mai de aproape interesate în cauză. Nu trece zi, în care rapoarte telegrafice să nu vestască din Macedonia versări de sânge în luptele dintr-o parte revoluționare și trupele turcești, omoruri, cruzimi înfiorătoare comise asupra nenorocitei populații, atât din partea ceteleor revoluționare asupra populației mohamedane, și asupra și a celei creștine care nu aderă la mișcările revoluționare, cât și din partea mohamedanilor asupra satelor creștine de pe partea revoluționarilor. Cele mai oribile cruzimi se pare însă a fi fost ale trupelor turcești comise asupra satului creștin Crușova, pe care l'au pus în foc, ear' populația o au masacrat'o cum și cruzimile de la Nevesca (sat românesc), comise de căta lui Ciaccalacoff. De tot sunt pustiite vr'o 32 sate, cea mai mare parte dintr-o parte pustiite de trupele turcești.

Și în învălmășeala acesta de grozăvenii comitetul macedo-bulgar revoluționar, pentru a provoca intervenția puterilor semnatare ale contractului de la Berlin, a hotărât să ucidă pe consulul englez de la Salonic, ori pe cel de la Bitolia, cum și să sfarme cu bombe de dinamit casa de misiuni americană din Bitolia.

În fața acestei situații se par demne de creșt știrile particulare sosite din Constantinopol la Viena, că Sultanul și guvernul său se compoartă cu ideea de a declara Bulgariei războiu, ea fiind isvorul de unde revoluționarii capătă sprigin și încurajare. Sensională însă și mai greu de creșt se pare știrea telegrafată din Sofia, că Serbia ar fi declarat comitetului revoluționar, că sprigineste revoluția.

Impăratul Germaniei — în Ungaria. În 12 Septembrie împăratul Vilhelm II. al Germaniei va sosi la Mohács, de unde va călători cu vaporul (pe Dunăre) la Bélye, spre a lua parte la vânătoare de pe domeniul arhiducelui Frideric. În 17 Septembrie s'era va pleca apoi la Viena, unde va fi oșpele M. Sale împăratului și rege al nostru Francisc Iosif I.

P. S. Sa Domnul Ioan I. Papp, episcopul Aradului, a dăruit fondului de 20 bani, creat de „Reuniunea sodalilor români din Sibiu” pentru acurarea unei case cu hală de vânzare pe s'ema meseriașilor noștri, suma de 10 corone.

La același fond au dăruit Aurel Decei, vice-notariu, Gurariului, 1 cor. și Victor Tordășianu 20 bani.

Catastrofa mare — din cauza negrii copiiilor. În comuna Poieni de pe valea Mureșului — cum cetim în „Alkotmány” — Marți noștea s'a escat un foc la deșitul de lemne și jôger al firmei „Lustig et Comp.”, căruia au cădut victimă unsprezece vieți de om. Anume: trei lucrători bărbai în v'rstă și opt feciorași în v'rstă de 12—14 ani angajați și ei la jôger. Dintr-o lucrătorii morți în flacăra unuia a fost român (Nicolae Burdea), ear' dintr-o feciorași 6 au fost români (Ilie Novac, Ioan și Mihail Croșul, George Popa, Ilie și Valentin S'rbu). Ceilalți doi nenorociți sunt George și Nicolae Patruban, cari — judecând după nume — probabil că sunt armeni. Nenorocirea a provenit din negrija băieților, cari și-au făcut foc lângă jôger, ca să și frigă cucuruz.

Impărțirea premiilor pentru cai de prășila. Celor interesați li-se aduce la cunoștință, că împărțirea premiilor pentru cai de prășila se va face în 11 Septembrie n. c. la orele 8 dimineața, în piața de cai din Sibiu.

Folosul albinăritului. Conform datelor publicate de reuniunea regnicolă de apicultură (albinărit), în Ungaria se practică albinăritul în 12.030 comune, întrebunzând în acest scop coșnițe de lemn 203.190 cultivații, ear' de rogojini ori paie 378.138; de tot deci 581.328 cultivații. Recolta de miere în anul trecut a fost 27.110 m'ji, ear' cea de c'era 2032 m'ji. După calcul mediu recolta de miere a fost valorisată cu 2.277.296 cor., ear' cea de c'era cu 406.485 corone, deci albinăritul a făcut țeri venit de 2.683.781 cor. — Pentru desvoltarea și popularizarea albinăritului, la ordinul ministrului de agricultură I. Darányi, instructorii de albinărit au ținut în diferite localități ale țerii 700 cursuri. Afară de acestea s'au ținut cursuri și la institutul de albinărit din Gödöllő pentru preoți, învățatori, mic-proprietari, vigili de căi ferate, vigili de pădure și gendarmi, ear' „Chatechismul apiculturului” scris de Grand, a fost distribuit gratis în mii și mii de exemplare celor cari au dorit să i aiba.

Lentile furate. În 28 August cineva, se vede că iubitor de anticități, a ținut din observatoriu astronomic din Győr 15 lentile din 5 ochanuri de astronomie. Lentilele acestea, chiar de nu ar avea altă valoare de cât valorea materială, încă ar costa câteva mii de corone. Fiind însă reliquii din secolul XVIII, valorea lor e așa de mare, în cât nici că se poate evalua. — Despre acest furt poliția din Győr a făcut înștiințare și poștei din Budapesta.

Otrăviți cu ciuperci. Vigilul de pădure Major Józset din Szombathely în una din zilele trecute a dus a casă ciuperci culese prin pădure, din cari femeia la care avea cuartir a făcut cină. Preste noștea au murit cei doi copilași ai vigilului și femeia și soțul ei, ear' vigilul a fost dus la spital trăgând de m'orte.

Coșciugul Sfântului Gerhard. Archeologul Farkas Sándor în cursul unor săpături făcute în Csanadul-vechiu (O-Csanád), comitatul Torontal, a găsit coșciugul episcopului Gerhard al vechiei diecese a Csanadului, care la începutul încreștinării Magiarilor a murit m'orte de martir, închiș de Magiarii păgâni într-o bute ghiniată cu cuiș și durigat apoi în Dunăre de pe muntele „Gellért” din Buda. Coșciugul e un pompos sarcotag de p'etră, și a fost găsit în cripta biserice i greco-creștine din O-Csarád, ruinată și astupată în pământ încă din timpuri străvehi. Coșciugul e gol, fiind că m'oste sfântului Gerhard fusese răsc'ose din el și duse în Italia la scurt timp după m'ortea lui. Acum o parte din m'osteale acestea se păstrează în Veneția, alta în Bologna, alta în Praga, și alta în Ungaria (în Győr). Sarcotagui acum găsit a fost aședat în biserica din Csanadul-vechiu (O-Csanád).

Hymen. Dșora Valentina Chiornîș și dl Cornel Popescu anunță serbarea cununiei lor religioșe, care se va săvârși Duminică în 31 Aug. st. v. (13 Sept. st. n.) a. c. la orele 12 din zi, în biserica gr.-or. din Cucuila (comit. Făgăraș).

— Măriora Micu și Petru Bărbat notariu cercual, fidanțați.

Un nou debarcader la Constanța. Duminică s'a pus în Constanța p'etra fundamentală la palatul prefecturei și la noul bulvard debarcader, în prezența ministrului-preșident Sturdza și a ministrului de interne Lascar.

Preot american — în Londra. Prin o întâmplare neobc'nută pe bulevardul capitală engleze și-a făcut renume preotul american Keyes, pastor al comunei Broton din statul Cleveland. În una din zilele trecute preotul Keyes preumblându-se pe strădele Londrei a veșt la un loc aglomerație de public și gălăgie mare. A mers să vadă ce este și a aflat că un polițist se luptă greu cu doi pungași pe cari voia să i aresteze, ear' publicul privia la ei fără să intervină în ajutorul polițistului, ci bucurându-se de neputința lui. Fiind om puternic, a dat brânci printr-o public și făcându-și cale a dat unuia dintr-o pungași una după c'ea, în cât l'a doborât jos, apoi ținându-l călcat sub picioare împărția cu ploierul loviturii puternice celor cari voiau să elibereze pe pungașul. Într'aceea sosind încă doi polițisti, au legat pe ambii pungași și i-au dus în arest. Aflând despre intervenția bună a preotului, prefectul poliției i-a trimis scrisoare de mulțămire și — un ploieriu nou, de oșe-ce pe al seu și-l rupsesse în lupta avută cu apărătorii pungașului.

Câne de v'nat, negru, cu linii albe pe pept, labe albe, cu v'rfur cozii asemenea alb, a pierit. Aflătorul este rugat a i preda poliției din Sibiu, pe lângă remunerație po-trivită.

Advertisment. Din florăria de sub arini s'a furat în noștea de Lunia trecută spre Marți 2 plante în revare, și anume: 1 Cicas (palmeria Sago) cu trunchiu de 2 pumni grosime în formă de c'epă și cu circa 8 foi de lungime 30—60 centimetri în forma penelor de struț), — 1 Cureuligos (cu 8—12 foi lungi atârnatore și cu dungi, de 30—50 centimetri). Care p'ote da ceva deslășiri asupra acestor plante, este rugat a anunța cu urgență poliția ori reuniunea de înfrumșetare. (Verschönerungverein).

Sfârșitul lumii. S'a aflat de nou un „profet”, care vestește sfârșitul lumii. E preotul anglican Baxter, redactor al ziarului „Christian Herald” din Londra, care spune că în 28 April 1908 se sfârșește lumea. Deja în luna August 1903 se ivesc prevestitorii catastrofei — zice sfinția Sa Baxter. Pe la sfârșitul luni August și începutul luni Septembrie vor fi viziibile fenomene uimitore, pe uscat, pe mări și chiar și în constelațiunile stelare. Pe lângă acestea, în timpul dintr-o 24 Septembrie și 7 Octobrie vor fi cutremururi de pământ uriașe, împreunate cu tempești și grindină de putere înfiorătoare, cari vor pusti a treia parte din vegetația întregului pământ. În lunile Februarie — April ale anului 1904 jumătate din apa mărilor se va schimba în săuge, ear' apa isv'orelor și fântânilor va deveni amară, în urma căreia oameni vor muri de sete. Pe la mijlocul verii se va întuneca s'orele, luna și o parte dintr-o stele. La toate nenorocirile acestea se mai adauge și un războiu mare, care se va începe în Ianuarie 1904 și va dura jumătate de an, când apoi un nou Napoleon va subjuga toate popoarele. — Atăta ne spune „profetul”. Noroc numai, că profetiri de acestea nu se prea împlineșc.

De la comitat.

Publicațiune.

În sensul §-lui 25 al art. de lege XXI din anul 1886 se aduce la cunoștință publică, că spre compunerea resp. rectificarea listei membrilor virilisti (celor mai mari contribuenți) ai comitetului municipal pentru anul 1904 comisiunea verificătoare își va țină ședințele în 21 și 22 Septembrie 1903 în Sibiu în cancelaria protonotariului comitatens. În zilele acestea lista virilistilor va fi espusă intuițiunii publice și se pot face reclamații verbale sau în scris pentru inducere în listă. În sensul §-ului 27 din citatul art. de lege se provocă toți aceia, cari voesc a profita de favorul §-ului 26 al legii citate, ca să și documenteze în decursul ședințelor verbal sau în scris îndreptățirea lor, căci în cazul contrar vor rămân de astă-dată lipsiți de favorul §-lui 26, de a li-se socoti duplu contribuțiunea.

Conspectele de dare pentru anul 1902, cari în sensul ordinațiunii circulare a dlui

ministru r. u. de interne, servesc de basă la rectificarea listei virilistilor, sunt espuse în timpul din 12—19 Septembrie 1903 în biroul protonotariului și în timpul acesta se pot face reclamații contra acelor. Lista virilistilor stat-orită se va așia în 11 Octobrie a. c. la casa comitatului și se va espune intuițiunii publice în decurs de 15 zile în cancelaria protonotariului comitatens. Apelațiuni contra listei se pot subșterne în termenul acesta la comisiunea revidetore permanentă.

Președintele comisiunii verificătoare.

Sibiu, în 31 August 1903.

Reissenberger m. p.
vice-comite.

Din public. *)

Dare de s'ema și mulțămire publică.

Tinerimea română din Brad a aranjat la 13 August n. c. o producțiune teatrală în favorul fondului „Șaguna” de la gimnasiul român gr.-or. din Brad, menit pentru serbarea memoriei „Merelui Andreiu” și înzestrarea elevilor miseri de la acest gimnasiu cu cărți școlare.

Cu acest prilej s'a încasat 245 corone 90 bani, s'a spesat 159 cor. 26 bani, a rezultat venit curat 86 cor. 64 bani, care s'a administrat epitropiei fondului gimnasial.

Au suprasolvit:

Esc. Sa dl Emil Nestor, general-major, 2 cor.; Dr. Ioan Papp, avocat, Brad, 2 cor. 80 bani; Petru Stoica, dir. la „Sentinela” în Panciova, 2 cor.; Ales. Draia, inv. pens. și cassariu la „Crișana”, 1 cor. 80 bani; Fr. Menking, dir. de mine, Brad, 1 cor.; Ioan Cuteanu, comerciant, Brad, 1 cor.; P. Playtea, not. cerc., Mihăleni, 80 bani; Dem. Datca, v.-not., Cărăstău, 60 bani; Iust. Boldin, sodal, 50 bani. Au luat bilet, dar' n'au participat la producțiune: Szabó Lajos, notariu, Brad, 4 cor.; Mihail Stoia, Brad, 2 cor.; H. Berkovits, comerc., Brad, 2 cor. A trimis cu posta: Dr. Teofil Bogdan, medic în Ybbs a/D. (Austria), 3 cor.

Pentru sprijin și suprasolviri primescă espresiunea sincerei mulțămiri toți binevoitorii!

Brad, 15 August 1903.

Pentru comitetul aranjator:

Dr. P. Opișca. Cornel T. Albu.

Dare de s'ema și mulțămire publică.

Cu ocaziunea producțiunii teatrale și a petrecerii ce s'a ținut în Ziagna la 9 August 1903, afară de rescumpărarea biletelor și fără de a participa, așa dar' în mod mariminos, au contribuit următorii domni: Aureliu Bogdan, șef de gară, 6 cor.; Aureliu Maniu și Ludovic Jurca, paroch, câte 5 cor.; N. N., 10 corone; Adam Damian, comptabil, 4 cor.; Ioan Codru, 3 cor., și Dionisie Costea, paroch, 2 cor.; — ear' suprasolviri au intrat de la următorii domni: Petru Paul, proprietariu, 10 cor.; Ulain Fr., director de mine, și Em. Beșă, câte 5 cor.; Victor Damian, Victor Ciora, învățatoriu, și Nicolae Cristea, vigil de pădure, câte 4 cor.; Nicolae Cristea, paroch, 3 cor.; Dr. I. Radu, profesor, Cibian, notariu, Ioan Moța, paroch, câte 2 cor.; Ioan Cristea, croitoriu, 1 cor. 50 bani; Ioan Aron, proprietariu, 1 cor. 20 bani; M. M. Popescu, Ioan Lucăcel, învățatoriu, Rusan Corpade, Iosif Magda, paroch, Ștefan Pasculețu, P. Varvara, învățatoriu, Iacob Nicola, învățatoriu, și Petru Petrinjenariu, epitrop, câte 1 cor.; Nicolae Todea, paroch, 80 bani; Lăvi, librariu, și G. Morariu, câte 50 bani; Petru Paul, paroch, 40 bani.

Preste tot au intrat: 305 cor. 04 bani, spesele au fost 175 cor. 10 bani, a rămas dar' un venit curat de 129 cor. 94 bani, din cari 100 cor. s'au depus la fondul neatacabil al școlei ort. române din Ziagna, ear' 29 cor. 94 bani s'au dat pentru împodobirea bisericei gr.-or. din Ziagna.

Primescă dar' toți participanții și pe ac'estă cale ferbințele noastre mulțămite.

Ziagna, la 25 August 1903.

Emanuil Beșă
paroch, cassariu.

*) Pentru cele cuprinse în rubrica acesta Redacția nu primește răspunderea.

Schimbare de local.

Din cauza localităților strămutate din strada Rațelor m'am strămutat în casa mea proprie strada margareta 8.

Aducând acesta la cunoștința onorabilului public român, îmi iau voie totodată a l ruga pentru binevoitorul sau sprijin și pe mai de parte.

Cu stimă

[199] 3—6

Emil Petruțiu

tâmplariu de construcție și mobilă.

Nr. 968/1903

[209] 1—3

Concurs

Pe baza rezoluției Preaven. Consistoriu arhiepiscopalean dto 1 Iulie nr. 6794/1903 bis. pentru ocuparea postului de capelan lângă actualul paroh Ioan Bonea din comuna bisericăscă gr. or. Fofeldea, care capelan la timpul său va avea urma și ca paroh, se publică concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, despre cari concurenții și pot lua informații de la oficiul protopresbiterial.

Concurenții au a și așterne cererile conform normelor din vigoare până la termenul prefapt subsemnatului oficiu protopresbiterial, având a se prezenta poporului în biserică în vre-o Duminică sau sâmbătă spre a cânta și cuvânta.

În conțelegere cu comitetul parochial. Nocrichiu, în 15 August 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Agnita.

Pentru domnul protopresbiter:

Nicolae Gavrea
asesor prot.

Nr. 407 1903

[191] 3—3

Concurs

Pe baza rezoluției Venerabilului Consistoriu arhiepiscopalean dto 8 Iulie nr. 7117 Bis. a. c. prin această se publică concurs, cu termenul de 30 zile de la prima apariție în „Telegraful Român”, pentru ocuparea postului de capelan în parochia Bulzești-de-sus.

Emolumentele împreună cu acest post sunt jumătate din toate venitele parochiei fasonate la cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Concurenții la acest post de capelan, au a și așterne cererile lor, instruite conform normelor din vigoare, până la termenul sus indicat, subsemnatului oficiu protopresbiterial.

În conțelegere cu comitetul parochial concernent. Oficiul protopresbiterial gr. or. Zarand. Brad, în 30 Iulie 1903.

Georgiu Părau
adm. prot.

Nr. 549/1903

[202] 3—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch clasa I. în parochia Arpatac se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, despre cari concurenții și pot lua informații de la subscrisul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post, au a și așterne suplicile lor subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul fixat, având a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserică pentru a cânta, respective a servi și predica.

Brețcu (Bereczk) 6 August 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial. Oficiul protopresbiterial gr. or. Treiscaune.

Constantin Dimian
adm. prot.

Nr. 308 1903.

[186] 3—3

Concurs

Pentru întregirea postului vacant de paroch în parochia de clasa a III-a Fues-Bagara, tractul Iliei, pe baza rezoluției Preavenabilului Consistoriu arhiepiscopalean din 11 Martie a. c. nr. 2841 Bis. și a concludului comitetului parochial din 13 April a. c., se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat, despre cari venite concurenții și pot lua informații de la subscrisul oficiu protopresbiterial.

Doritorii de a ocupa acest post au a și așterne cererile lor instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat și au a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserică pentru a cânta, eventual a celebra și cuvânta.

Ilia, la 17 April 1903.

În conțelegere cu comitetul parochial — Oficiul protopresbiterial gr. or. Ilia.

George Oprea
protopresbiter.

Nr. 415 1903

[187] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos însemnate din protopresbiteratul Murș-Oșorhei, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Erdő-Sângeorgiu, 2. Egerseg cu filia Murș-Sâncaiu, 3. Ghernesig, și 4. Veția, cu salariu de câte 600 cor., cuartir și grădină.

Cuincuenalele se vor computa de la instituirea definitivă și serviciu neîntrerupt în respectiva comună.

Doritorii de a ocupa vre-unul din aceste posturi sunt îndatorați a conduce în toate Duminicile și sâmbăturile cântările liturgice cu elevii și a se prezenta în vre-o Duminică ori sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și a face cunoștință cu poporul; ear suplicile de concurs instruite conform normelor în vigoare a le așterne subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul indicat, și cari pe lângă salariul de concurs ar mai face pretensiuni și la cuincuenale după anii serviți în alte comune, au să și espună acele pretensiuni în petițiile lor de concurs, pentru-ca comunele să se știe orienta la alegere.

Nasna, 24 Iulie 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Murș-Oșorhei în conțelegere cu comitetele parochiale.

Stefan Russu
adm. prot.

Nr. 620 1903.

[207] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea posturilor vacante de învățători din comunele mai jos însemnate, protopresbiteratul Sighișoara, se scrie prin această concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Vidacutul-român, cu salariu anual de 600 cor., cuartir gratuit în edificiul școlii și lemnele necesare de foc.

2. Nadeșul-săsesc, cu salariu anual de 600 corone, și anume: 300 cor. prin repartiție, cereale de la popor și folosirea unui pământ de 2½ jughere, — 300 cor. întregire de la stat.

Refectanții la aceste posturi, cu îndărirea a provede instrucțiunea școlărilor de la 6—12 ani și celor de la 13—15 ani, și a ține în Duminică și sâmbăți strună în biserică, să și așternă petițiile concursuale instruite conform normelor în vigoare subscrisului oficiu protopresbiterial până la termenul indicat, cu îndărirea a se prezenta în vre-o Duminică sau sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cele rituale, preferindu-se cântăreții buni.

Sighișoara, 14 August 1903.

Oficiul protopresbiterial gr. or. al tractului Sighișoara, — în conțelegere cu comitetele parochiale concernente.

Dimitrie Moldovan
protopresb.

Nr. 130 1903.

[203] 3—3

Concurs repetit

Necompetând concurenți convenabili la concursul publicat în „Tel. Rom.” nr. 69 pentru ocuparea a 2 posturi de învățători la școala noastră confesională gr. or. din Alțina, se publică din nou concurs cu termen de 15 zile de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu aceste posturi sunt câte 600 corone pentru fiecare post, solvibili jumătate din ajutoriu de stat și jumătate din cassa bisericii; cuartir natural și pentru grădină lemnele necesare de foc.

Concurenții să se prezinte în vre-o Duminică ori sâmbătă în biserică spre a și arăta dexteritatea în cântări și tipic. Cuincuenalele se socotesc de la ziua înțării în post.

Alțina, în 10 August st. v. 1903.

Pentru comitetul parochial:

Nicolae Gavrea Ioan Petrișor
paroch paroch
delegat al oficiului prot. Agnita

Pentru domnii preoți!

De la Bibliotecă arhiepiscopaleană se poate procura

CONDICĂ

bine compactată în piele și cu părăți tari,

în care (conform circulariului consistorial numărul 2142 din 3 Martie 1903) sunt a se induce „momentele mai însemnate ce obvin în comună în decursul anului și cari merită a fi însemnate pentru posteritate.”

Conține 200 foi.

Prețul 6-60 cor., + porto postal 80 fl.

Nr. 559/1903

[205] 2—3

Concurs

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia Presaca, pe baza rezoluției ven. consistoriu de la 12 Iulie a. c. nr. 7312 ep., se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în tabela B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Cei ce doresc a reflecta la acest post vor avea a și așterne suplicile concursuale, instruite în sensul normelor în vigoare, la subsemnatul oficiu protopresbiterial în termenul deschis, având a se prezenta înaintea alegătorilor în vre-o Duminică ori sâmbătă spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Oficiul protopresbiterial gr. or. Abrud, — în conțelegere cu comitetul parochial.

Abrud, 12 August 1903.

Petr Popoviciu
protopresbiter.

Nr. 453 1903.

[190] 3—3

Concurs

Pentru întregirea posturilor vacante de învățători în comunele mai jos numite din protopresbiteratul Dobra, se scrie concurs cu termen de 30 zile de la prima publicare în „Telegraful Român”.

1. Bătrina, un post de învățătoriu, salariu 600 cor. din repartiție, cuartir și lemne.
2. Lăpugiu-inferior—Ohaba, un post de învățătoriu ambulant, salariu 600 cor., cuartir și lemne.

3. Fintoag, un post de învățătoriu, salariu 600 cor., cuartir și lemne de foc.

Cererile de concurs, instruite conform normelor în vigoare, sunt a se înainta subscrisului oficiu protopresbiterial, în termenul indicat.

Oficiul protopresbiterial Dobra în conțelegere cu comitetele parochiale.

Dobra, 30 Iulie 1903.

Iosif Morariu
protopresb.

Cartea considerului de medicină Dr. Miller, apărută deja în a 40-a ediție, care tractează despre

Conturbările în sistemul nervos și secusal

precum și despre vindecarea radicală a lor, se poate procura prin toate librăriile.

Pentru 1 cor. 20 fleri în mărci postale o trimite franco Curt Röber, Braunschweig.

[3] 34—38

Ciocolada de tanin

a lui Sztraka

are efect escelent la copii și la vârstnici contra urdinării

Prețul 40 fileri

Se capătă în fie-care apotecă.

[166] 7—8

Nr. 434

[206] 2—3

Concurs.

Pentru îndeplinirea postului de paroch în parochia de clasa a III-a Varmaga, tractul Deva, se scrie prin această concurs cu termen de 30 zile compute de la prima publicare în „Tel. Român”.

Emolumentele împreună cu acest post sunt cele fasonate în cota B. pentru întregirea venitelor preoțești de la stat.

Suplicile concursuale instruite conform normelor în vigoare, sunt a se adresa subsemnatului oficiu protopresbiterial în termenul deschis.

Refectanții la acest post au a se prezenta înaintea de alegere în vre-o Duminică ori sâmbătă în biserică spre a cânta, respective a celebra și a cuvânta.

Deva, 12 August 1903. Oficiul protopresbiterial gr. or. Deva, în conțelegere cu comitetul parochial.

George Romanul
protopresbiter.

Veritabilul lac Christoph

DAUERHAFT, GERUCHLOS, SOFORT TROCKNEND

Veritabilul lac Christoph

DER ECHE

Christoph-Lack

IST DER BESTE ANSTRICH FÜR FUSSBÖDEN.

face cu puțință a unge podinele fără de a deranja odăile, fiind-că se evită mirosul neplăcut, propriu colorii și lacului de oleu, care se evită încoș și e lipicios. Folosirea e atât de simplă, în cât ori-cine poate unge podinele, cari se pot gîrge cu rize umede, fără să părădă luciu. — Se deosebește:

lac lucitor colorat de podine,
brun-gălbui și brun-mahagoni, care acopere ca oleul și dă luciu: deci folosit deopotrivă la podine noue și vechi. Acopere pe deplin pete vechi, vâpsela anterioară, etc.; și

lac lucitor curat (necolorat)
pentru podine noue și parchete, care dă numai luciu. Mai cu seamă pentru parchete și podine de tot nou, unse deja cu colorii de oleu. Dă numai luciu și nu acunde modelul lemnului.

Colți postali circa 35 m. pătr. (2 odăi mijlocii) fl. 5-90 v. a.

În toate orasele unde sunt depozite, comanda de direct vor fi transmise acestora, văpsiri de model și prospecte gratis și franco. La cumpărare este a se lua sîma precis la firmă și marca firmei, fiind-că fabricat existent din 1850 se imităză mult și se falsifică, în cât se pune în comerț o marfă slabă, care nu corespunde scopului.

Francisc Christoph
Inventator, singurul fabricant al veritabilului lac lucitor de podine.

Praga K. Berlin, NW.

Sibiu: W. Gustav Simonis. Brașov: H. Zintz.
Orăștie: Kercsed G. Făgăraș: J. Jaros.
Medias: Martin Schemmel.

[132] 9—15

Cruce sau stea dublă electro-magnetică

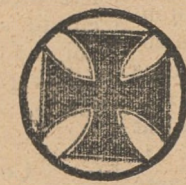
Patent

nr. 86967.

Nu e crucea lui Volta!

vindecă și înviorază

Deosebită atențiune e a se aparat vindecă bole

Nu e mijloc secret

pe lângă garanție.

da împrejurărei, că acest vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sîngelui, anemie, amețeli, înviorare de ureche, bătăie de inimă, sgăriuri de inimă, asma, auzul greu, sgăriuri de stomac, lipsa poftii de mîncare, rețea la mîm și picior, reuma, podagră, ischias, udul în pat, influență, insomnie, epilepsia, circulația neregulată a sîngelui și multor altor bole cari la tractare normală a medicului se vindecă prin electricitate. — În cancelaria mea se află atestate incuse din toate părțile lumii cari prețesc cu mulțămire invențiunea mea și ori-cine poate examina aceste atestate. Acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca i se retrimit banii. — Unde ori-ce încercare s'a constatat zadarnică, rog a proba aparatul meu. Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că aparatul meu nu e permis să se confunde cu aparatul „Volta” deore-ce „Ciasul-Volta” atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost oficios oprit fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut, apreciat și cercetat. Deja iefinătarea crucei mele electro-magnetice o recomandă în deosebi

Prețul aparatului mare e cor. 6.—

folosibil la morburii cari nu sunt mai vechi de 15 ani.

[2] 33

Espedite din centru și locul de vîndare pentru țără și străinătate e:

MÜLLER ALBERT, Budapesta

V., strada Vadász 42/V

colțul strada Kálmán.